

Jaroslav Hořejší: Náš současník Purkyně – největší Čech? Životaběh s dvaceti zastaveními

Praha: Mladá fronta, 2019, 136 s.

Vydání první, formát 14,5 × 20,5 cm, vázaný výtisk, barevný.

ISBN 978-80-204-5431-7

Cena: 190 Kč.

V roce 2017 u příležitosti 230. výročí narození Jana Evangelisty Purkyně vydala Česká lékařská společnost J. E. Purkyně obsáhlou monografii, která měla připomenout bezesporu největšího českého vědce. Prof. MUDr. Š. Svačina, DrSc., spolu s dalšími dvěma editory a 57 autory seznamují čtenáře velice podrobně nejen s životem a dílem tohoto génia, ale v kapitole „J. E. Purkyně a perspektivy jednotlivých lékařských oborů“ se pokusili ozřejmit rozvoj jednotlivých lékařských oborů, které svým bádáním přímo či nepřímo inicioval. Svým způsobem tak monografie propojuje vědu doby Purkyně nejen se současnou, ale především s budoucí medicínou. Jakkoli jde o dílo úctyhodné, je málo pravděpodobné, že by mohlo oslovit širší čtenářskou obec. U vědomí této skutečnosti a rovněž potřeba připomenout nejen odborné, ale především laické veřejnosti druhého nejvýznamnějšího Čecha vedle J. A. Komenského požádal prof. Svačina našeho předního medicínského publicistu Mgr. Jaroslava Hořejšího, zda by se pokusil z monografie o 515 stránkách vyjmout podstatné a převést do jazyka srozumitelného nejširší čtenářské obci.

Dokladem toho, že se to Mgr. Hořejšímu podařilo, je právě vydaná knížka s nekonvenční obálkou z ateliéru Tomáše Chluda pod názvem „Náš současník Purkyně – největší Čech?“ čili Životaběh s dvaceti zastaveními. Z 20 uvedených zastavení reflektuje 17 z nich významné bada-

telské okruhy, resp. objevy a pozorování, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj světové vědy. Počínaje autoexperimenty s drogami či farmaky přes výzkum fyziologie mluvy, vnímání prostoru a pohybu, smyslů, kůže, mozku, srdce, drobnohledné studie skladby rostlinných tkání až po buněčnou teorii. Výčet objevů a priorit, jakkoli vzbuzuje obdiv a úctu, zdaleka nevyčerpává Purkyněovy aktivity. Vedle čestných doktorátů, čestného členství řady společností byl iniciátorem otevření Fyziologického ústavu v Praze, zakládajícím členem spolku Hlahol, participoval na vydávání Časopisu lékařův českých, byl prvním předsedou Spolku lékařů českých, jako respektovaná osobnost evropského formátu byl přijímán a stýkal se s tehdejší evropskou elitou, mj. s J. W. Goethem a četnými dalšími osobnostmi vědeckého a společenského života.

Obrázky a fotografie byly použity z uvedené monografie.

Knížka o 129 stránkách se čte lehce, má vytříbený a srozumitelný jazyk. Autorovi se podařilo nemožné, totiž na bázi rozsáhlé odborné monografie vytvořit svěží dílko, která důstojně navazuje na jeho dosavadní vědecko-popularizační činnost.

*Doc. MUDr. Petr Bartůněk, CSc.,
IV. interní klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Praha,
e-mail: pbartunek@post.cz*